

CẢNH ĐỨC TRUYỀN ĐĂNG LỤC

QUYỂN 22

- Thiền sư Hành tư đời thứ 7 (Phần 2)
- Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Linh Chiếu ở Long Hoa tự, Hàng châu, có 7 vị:
 1. Thiền sư Sư Tấn Đoan Nghiêm ở Thai châu,
 2. Thiền sư Chí Cầu ở viện Lục Thông Thai châu,
 3. Thiền sư Quy ở viện Vân Long Hàng châu,
 4. Thiền sư Đạo Nhân ở viện Công Thần Dư Hàng, Hàng châu,
 5. Thiền sư Ngô Duyên ở Trấn Cảnh Cù châu,
 6. Thiền sư Chiếu ở viện Báo Quốc Phước châu,
 7. Thiền sư Nãi ở Bạch Vân Thai châu *7 vị trên đây thấy có ghi lục).
- Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Linh Sâm ở Thúy Nghiêm, Minh châu, có 2 vị:
 1. Thiền sư Tử Hưng ở chùa Long Sách Hàng châu,
 2. Ôn châu Phật Áo, Tri Mặc Thiền sư.
- Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Hoàng Thao ở An Quốc viện, Phước châu, có 9 vị:
 1. Thiền sư Sư Quý ở Bạch Lộ Phước châu,
 2. Thiền sư Nghĩa Thông ở La Sơn Phước châu,
 3. Thiền sư Tùng Quý ở An Quốc Phước châu,
 4. Thiền sư Tạng Dụng ở Di Sơn Phước châu,
 5. Thiền sư Ngạn Đoan ở Vĩnh Long Phước Châu,
 6. Thiền sư Chí Đoan ở Lâm Dương Phước Châu,
 7. Thiền sư Mãn ở Hưng Thánh Phước Châu,
 8. Thiền sư Minh ở Thiên Tông Phước Châu,
 9. Hòa thượng Tường An Quốc Phước Châu (9 vị trên đây thấy có ghi lục).
- Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Tùng Triển ở Bảo viện Phước, Chương Châu, có 25 vị:

1. Thiên sư Tĩnh Đăng ở Chiêu Khánh Tuyên Châu,
 2. Thiên sư Khả Trù ở Bảo Phước Chương Châu,
 3. Thiên sư Như Tân ở Bạch Thủy Thư Châu,
 4. Thiên sư Tuệ Khiêm ở Chương Giang Hồng châu,
 5. Thiên sư Văn Khâm ở Báo Phước châu Từ,
 6. Thiên sư Thanh Vân ở Vạn An Tuyên châu,
 7. Thiên sư Hy Báo Ân Chương châu,
 8. Thiên sư Tùng Thâm ở Phụng Hoàng Tuyên châu,
 9. Hòa thượng Doanh ở Vĩnh Long Phước châu,
 10. Thiên sư Thủ Thanh ở núi Thanh Tuyên Hồng châu,
 11. Thiên sư Hạnh Sùng ở viện Báo Ân Chương châu,
 12. Hòa thượng Nhạc Ly ở Chương châu,
 13. Thiên sư Hải ở Đức Sơn Lăng châu
 14. Thiên sư Khánh ở Hậu Chiếu Tuyên châu,
 15. Thiên sư Giản ở Lương Lăng châu Sơn
 16. Thiên sư Trường ở Kiến Sơn Hồng châu,
 17. Thiên sư Khế Ân ở Khang Sơn Phước châu,
 18. Thiên sư Tuệ Luân ở Diên Thọ Chương châu,
 19. Thiên sư Thâm ở Tây Minh Tuyên châu (19 vị trên đây thấy có ghi lục),
 20. Thiên sư Nhu ở Thăng Sơn Phước châu,
 21. Hòa thượng Chấm Phong ở Phước Châu,
 22. Thiên sư Pháp Thào ở Lăng Châu,
 23. Hòa thượng Thứu Lãnh ở Tương Châu,
 24. Hòa thượng Kính Liên ở Mục châu,
 25. Thiên sư Cốc Sơn Câu Đàm châu (6 vị trên đây không có cơ duyên-ngữ cú).
- Đệ tử nối pháp của Thiên sư Quán ở Nam Nhạc Kim Luân, có 1 vị:
1. Hòa thượng Kim Luân ở Hậu Hoàn nhạc (1 vị thấy có ghi lục).
- Đệ tử nối pháp của Đạo Bác Thiên sư ở Thùy Long Sơn, Tuyên châu, có 1 vị:
1. Thiên sư Thanh Khoát viện Báo Phước Chương Châu (thấy có ghi lục),.
- Đệ tử nối pháp của Thiên sư Văn Yển ở núi Vân Môn, Thiều Châu, (phần 1) có 25 vị:
1. Hòa thượng Tường ở Bạch Vân Thiều châu,

2. Thiên sư Duyên Mật ở Đức Sơn Lăng châu,
3. Thiên sư Đạo Tuân ở Nam Đài Đàm châu,
4. Thiên sư Cảnh Khâm ở núi Song Phong Thiều châu,
5. Hòa thượng Tư Phước ở Thiều Châu,
6. Thiên sư Nguyên ở Quảng Vân Quảng Châu,
7. Thiên sư Luân ở Long Cảnh Quảng Châu,
8. Hòa thượng Sảng ở Vân Môn Thiều Châu,
9. Hòa thượng Văn ở Bạch Vân Thiều Châu,
10. Thiên sư Trí Tịch ở Pha Vân Thiều Châu,
11. Hòa thượng Chương ở Tịnh Pháp Thiều châu,
12. Thiên sư Mãn ở núi Ôn Môn Thiều châu,
13. Đại sư Cảnh Giám ở Ba Lăng Nhạc châu,
14. Đại sư Tuệ Từ ở Địa Tạng Liên châu,
15. Thiên sư Yên ở Đại Dung Anh châu
16. Thiên sư Sùng ở La Sơn Quảng châu,
17. Thiên sư Bảo ở Vân Môn Thiều châu,
18. Hòa thượng Cảnh Thoát ở Lâm Khê Trình châu
19. Thiên sư Tuệ ở Hoa Nghiêm Quảng châu
20. Hòa thượng Thiều ở Thuấn Phong Thiều châu,
21. Thiên sư Sư Khoan ở Song Tuyền Tuyền châu,
22. Hòa thượng Quán Âm ở Anh Châu,
23. Hòa thượng Lâm Tuyền ở Thiều Châu,
24. Hòa thượng Hy ở Vân Môn Thiều Châu,
25. Thiên sư Trường Viễn ở Hương Lâm Ích Châu (25 vị trên đây thấy có ghi lục).

- Thiên sư Hành Tư, đời thứ 7

*** Đệ tử nổi pháp của Thiên sư Linh Chiếu ở chùa Long Hoa, Hàng châu trước đây.**

1. Thiên sư Sư Tiến ở Thụy Nham-Thai Châu.

Sư lên pháp đường, đại chúng tập họp đứng rất lâu. Sư nói: Xấu hổ vì các Thiên đức đã giảm bớt nêu ra hỏi han. Nếu là theo tiếng mà nghe vang thì không bằng trở về nhà mà đến với lửa. Trân trọng. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là cảnh Thụy Nham?. Sư nói: Lốp lốp núi cao về phía Nam xa xôi, phía Bắc hướng về Hoàng Đô chỉ gang tấc. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là người trong cảnh? Sư nói: Vạn dặm mây trắng châu

núi đẹp, lát phát mưa nhẹ vậy trước màn? Vị Tăng hỏi: Không biết như thế nào mà gần gũi người này? Sư nói: Đem cái Xà-lê tự vào thất, nguyên lai còn cách vạn lớp cửa.

2. Chí Cầu Thiên sư ở viện Lục Thông, Thai châu.

Tăng hỏi: Khi toàn thân đeo kiếm, thì như thế nào? Sư nói: Lạc. Vị Tăng hỏi: Đương giả như thế nào? Sư nói: Xông trời nướng đất. Hỏi: Như thế nào là cảnh của Lục Thông? Sư đáp: Đây mắt giang sơn mặc tình xem. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là người trong cảnh? Sư nói: Xưa nay tự qua lại. Vị Tăng hỏi: Là 2 đường lại có việc hưởng thưởng chăng? Sư đáp: Có. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là việc hưởng thưởng? Sư nói: Mây nước ngàn đồ cùng vạn đồ. Hỏi: Người học chen nhau thỉnh Sư chỉ bày. Sư nói: Hồng lô chẳng rớt nhận môn quan. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là Hồng lô chẳng rớt nhận môn quan? Sư nói: Thanh tiêu há mấn tiếc mọi người duyên dính. Vị Tăng nói: Lại có người chẳng biết không? Sư nói: Có. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là người chẳng biết. Sư nói: Trên bảng vàng không có tên. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng. Sư nói: Vạn nhà trắng sáng trong. Hỏi: Như thế nào là mặt trăng thứ 2? Sư nói: Sơn hà đại địa.

3. Thiên sư Qui ở Vân Long viện, Hàng châu.

Tăng hỏi: Chiến đấu lâu ngày ở sa trường sao công danh chẳng đến. Sư nói: Lỗi ở bên ấy. Vị Tăng hỏi: Lại có chỗ tiến tới hay không? Sư nói: Bãng tan gói nát.

4. Thiên sư Đạo Nhân ở Công Thần viện tại Dư Hàng, Hàng châu.

Tăng hỏi: Như thế nào là gia phong của Công Thần? Sư nói: Người tục đứng bên bờ Đông, Tăng chúng ở bên bờ Tây. Hỏi: Như thế nào là tự kỷ của Học nhân? Sư đáp: Như ông với ta. Vị Tăng hỏi: Đó tức là không 2 cách. Sư nói: 10 vạn tám ngàn.

5. Thiên sư Ngô duyên Trấn Cảnh ở Cù châu.

Tăng hỏi: Nhiều tay luyện vàng ai là người được? Sư nói: Bên bờ khe vạch đá chỉ tự mình vất vả, trong nhà có vật báu cần phải mau trở về. Vị Tăng hỏi: Đó là trước sau không từ người được mà đi. Sư nói: Nhiều quân (nhiều người) liền có sức xô núi, chưa khỏi đầu vai gánh vác vất vả.

6. Thiên sư Chiếu ở viện Báo Quốc, Phước châu.

Sư lên pháp đường nói: Ta nếu toàn cơ, các ông hưởng vào đâu mà mô sách, bởi vì căn khí chẳng đồng liền thành chẳng đủ xấu hổ, lại tìm hỏi được chăng? Ngày nay làm con đường tiến vào cho các Nhân

giả. Sư bèn giờ cao giởng thiền đập xuống 2 cái hỏi lại thấy chẳng? Nếu thấy liền thấy, nếu nghe liền nghe, chớ hướng vào ý thức mà suy tìm, liền thành vọng tưởng điên đảo không có ngày ra. Trân trọng. Nhân tháp Phật bị sét đánh. Có người hỏi tháp miếu Phật Tổ sao còn bị sét đánh? Sư nói: Chung trời tác dụng. Vị Tăng hỏi: Đã là chung trời tác dụng vì sao sét đánh Phật tác dụng chỗ nào thấy có Phật? Vị Tăng hỏi: Tránh sao khỏi lộn xộn. Sư hỏi: Thấy cái gì?

7. Thiền sư Nãi Bạch Vân ở Thai châu.

Vị Tăng hỏi: Kinh sơn có ngọc không phải là báu trong túi vàng ròng ban cho 1 lời. Sư nói: Nhà ta nghèo Tăng nói: Từ bi ở đâu? Sư nói: Không xấu hổ tên Đạo giả.

*** Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Linh Tham ở Thúy Nham Minh châu.**

1. Đại sư Minh Ngô Tử Hưng ở chùa Long Sách Hàng châu.

Tăng hỏi: Trong chánh vị lại có người thành Phật chẳng? Sư nói: Ai là chúng sinh. Vị Tăng hỏi: Nếu như thế tức cùng thành Phật. Sư nói: Đưa chánh vị cho ta. Vị Tăng nói: Như thế nào là chánh vị? Sư nói: Ông là chúng sinh. Hỏi: Như thế nào là báu vô giá? Sư nói: Biện và Hòa không ôm chân thật. Vị Tăng hỏi: Bồng gặp Sở vương có tiến lên không? Sư nói: Phàm Thánh cùng nối nhau. Hỏi: Người xưa nắm lông vải ý như thế nào? Sư nói: Xà-lê nêu không toàn. Hỏi: Như thế nào là nêu được. Sư bèn nắm áo cà sa đưa lên.

2. Thiền sư Tri Mặc ở viện Phật Áo tại Vân Sơn, Ôn châu (trú đời thứ 2).

Sư lên pháp đường nói rằng: Sơn Tăng như nay xem thấy các Thượng tọa, như thế hành cước ăn cay nuốt đắng lợi suốt trèo non, trọn chẳng vì ngắm xem châu huyện tìm thăm danh sơn thắng tích, hẳn là vì một việc lớn này, như nay lại cần các người ở trong sự tham vấn của mình mà thông báo các tin tức thì Vân Sơn dám cùng chứng minh. Không phải chỉ Vân Sơn cùng chứng minh, mà cho đến các Thiền lâm Phật sát cũng chứng minh. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là gia phong của Phật Áo? Sư nói: Đưa khách chẳng lia trong 3 bước, đón khách chỉ ở trước nhà tranh.

*** Đệ tử nổi pháp của Đại sư Minh Chân Hồng Thao ở viện An Quốc, Phước châu trước đây.**

1. Thiền sư Sư Quý ở Bạch Lộc Phước châu.

Trong ngày Khai Đường của Sư, có vị Tăng hỏi: 1 phái tây Hiệp chẳng khác Mã Đầu. Bạch Lộc ngàn ngọn sao kê túc? Sư nói: Đại chúng 1 lúc nghiệm xem. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Bạch Lộc? Sư nói: Hưởng về ông mà nói cái gì? Vị Tăng nói: Đó tức là Học nhân biết lúc đi. Sư nói: Biết lúc người nào đến đâu?. Vị Tăng nói: Chẳng thể nào lại lầm rầm. Sư nói: Buông bỏ thì chẳng được. Hỏi: Khi Ngưu Đầu chưa gặp Tứ Tổ thì trăm chim ngậm hoa đến cúng dường, gặp rồi thì vì sao không đến. Sư đáp: Cảnh sắc ban mai chưa phân rõ mọi người đều mong ngóng kịp khi trời sáng rồi thì cũng như thường.

2. *Thiền sư Nghĩa Thông ở La Sơn, Phước châu.*

Sư lên pháp đường, đại chúng đứng lâu. Sư nói: Nếu có chỗ dạn dò thì La Sơn này không cụ nhân, nếu không có chỗ dạn dò thì cực nhọc mà không công. Do đó Duy-ma ngày xưa đối với Văn Thù, lại nói như nay hiểu không? Vị Tăng hỏi: Như thế nào là sư tử ra hang? Sư nói: Chỗ nào mà không chấn động. Vị Tăng hỏi: Làm âm hưởng âm vang gì? Sư nói: Kể điếc không nghe. Hỏi: Tay chỉ trời đất chỉ mình ta là độc tôn vì sao bị kẻ che bai trách? Sư nói: Gọi là Hồ râu đỏ. Vị Tăng hỏi: Chỉ như kẻ chê bai có tài giỏi gì. Sư nói: Giữa đường gặp việc bất bình nên phải đề tay lên đốc gươm.

3. *Thiền sư Tùng Quý ở An Quốc viện, Phước châu.*

Tăng hỏi: Thiền cung rộng mở pháp chung đến động, hưởng thượng 1 đường, thỉnh Sư chọn rõ. Sư nói: Tổ phi thời lưu. Sư có lục lên pháp đường bảo chúng rằng: Thiền và Đạo thì chủ nắm dính 1 bên, Phật và Tổ là giày cỏ rách hay sao? Như vậy nói cho biết chẳng khuất trước các người chẳng. Nếu bảo làm oan thì lại hành cước đi, nếu bảo không làm oan thì cần phải giữ (ngậm) miệng lại mới được. Trân trọng - Lại có lúc Sư lên pháp đường nói: Ngay đây nếu không gặp An Quốc của Lương Triều thì cũng lừa không qua. Trân Trọng - Tăng hỏi: Thỉnh Sư nêu rõ Tông thừa. Sư nói: Ngày nay đánh (gặt) lúa, ngày mai hái củi. Hỏi: Khi Ngưu Đầu chưa gặp Tứ Tổ thì thế nào? Sư nói: Lò hương đối giường Thiền. Vị Tăng hỏi: Gặp rồi thì thế nào? Sư nói: Cánh cửa ở trước lộ trụ. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng. Sư nói: Nếu hỏi gia phong liền đáp gia phong. Vị Tăng nói: Học nhân không hỏi gia phong khi đó thế nào? Sư nói: Hồ tới Hán đi. Hỏi: Các thứ khác thì chẳng hỏi, chỗ tỉnh yếu xin Sư 1 nói. Sư nói: Lại được tỉnh yếu chẳng? Sư xuống pháp đường nói: Thuần Đà hiến cúng. Trân trọng.

4. *Thiền sư Tạng dụng Trường Khánh ở Di Sơn, Phước châu.*

Sư lên pháp đường, chúng tập họp. Sư ném cây quạt xuống đất

hỏi: Người ngu gọi vàng là đất, người trí làm gì hậu sinh khả úy, không thể đều giữ ngu mà đi. Lại có chằng, hãy nói ra xem. Lúc đó có vị Tăng ra lễ bái lui ra sau mà đứng. Sư hỏi: Lại riêng làm gì? Vị Tăng nói: Hòa thượng xét rõ. Sư nói: Hạt đào ngàn năm. Hỏi: Như thế nào là già lam? Sư nói: Khe dài ruộng bồ. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là người trong già lam? Sư nói: Nước trắng Tân La. Hỏi: Như thế nào là Chánh Chủ Linh Tuyền? Sư nói: Núi Nam núi Bắc. Hỏi: Thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Trước giờ ăn bếp nấu cơm trắng Nam, sau giờ ngộ lò nấu chén trà Bắc. Hỏi: Pháp thân có chịu khổ không? Sư đáp: Địa ngục há là thiên đường. Vị Tăng nói: Đó tức là chịu khổ. Sư nói: Có tội lỗi gì?

5. Thiên sư Ngoạn Doan ở viện Vĩnh Long, Phước châu.

Sư lên pháp đường, đại chúng vân tập. Sư từ tòa ngồi đứng dậy múa, bảo đại chúng rằng: Hiểu không? Chúng nói: Không hiểu. Sư nói: Sơn Tăng không bỏ Đạo pháp mà hiện việc phàm phu, làm sao chẳng hiểu. Hỏi: Vốn tự mình viện thành vì sao lại dạy dỗ rành rẽ. Sư nói: Ông tự kiểm trách xem.

6. Thiên sư Chí Doan ở viện Thoại Phong, núi Lâm Dương, Phước châu.

Sư người Phước châu, nương chùa Nam Giản ở quận này mà thọ nghiệp. Năm 24 tuổi Sư gặp Minh Chân Đại sư. Một hôm có vị Tăng hỏi: Như thế nào là riêng lộ thân trong vạn tượng? Minh Chân đưa 1 ngón tay vị Tăng ấy không nói gì. Sư do đó ngâm hạp huyền chỉ, bèn vào thất bạch rằng: Vừa rồi vị Tăng kia hỏi thoại chí doan nay có chỗ tỉnh. Minh Chân nói: Ông thấy Đạo lý gì? Sư cũng đưa 1 ngón tay đáp: Cái đó là gì. Minh Chân cho là phải. Sư lên pháp đường đưa cây phát trần lên nói: Tào Khê dùng chẳng hết, người thời đó gọi là chàng Đầu Sừng. Sơn Tăng nắm cây quét ruồi, đưa được chỗ càn khôn hãm lọc. Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Ngựa gỗ chạy giống khói, người đá rượt chẳng kịp. Hỏi: Như thế nào là Thiên? Sư nói: Năm nay sớm hơn năm qua. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là Đạo? Sư đáp: Ruộng Đông hao hết phân nửa. Hỏi: Như thế nào là tự kỷ của Học nhân? Sư liền đập cho 1 đập. Tăng làm thế nhận Sư liền tát cho 1 cái. Tăng không đáp được. Sư nói: Lừa kẻ giết người. Hỏi: Như thế nào là người hướng về chỗ dứt khói Phật pháp? Sư đáp: Đỉnh núi cao chót vót vách thơm tho. Vị Tăng hỏi: Đó tức là Lý nhất chân hoa đồng không khác. Sư nói: Không phải Đạo lý đó. Sư nói: Đưa tre 1 vắn 1 đôi. Có vị Tăng ban đêm tham. Sư hỏi: Ai? Vị Tăng đáp: Con. Sư nói: Thuyền đường ở tuyền

chau trên cây cau. Tăng im lặng hồi lâu. Sư nói: Hiểu chăng? Vị Tăng nói: Không hiểu. Sư nói: Nếu ông hiểu thì 5 uẩn khuếch thanh nuốt hết mười phương. Niên hiệu Khai Bảo thứ nhất trong tháng 08 Sư để lại bài kệ rằng:

*Hai mươi hai năm đến
Riêng ông tạm bỏ nhau
Tro nóng tan bốn rừng
Chớ chiếm đất đàn na.*

Bài kệ này bởi vì thị giả truyền ra ngoài, 4 chúng đều viết mà ghi nhớ. Đến ngày 28 tháng giêng năm sau, dân châu tranh vào núi chiêm lễ, Sư thân không bệnh hoạn tham vấn hỏi như thường. Đến ngày 01 tháng 02, chủ tế các quan trong châu cùng đến núi thăm viếng trong viện đông như chợ. Ngày mồng 02 Sư thọ trai xong liền lên pháp đường cáo từ chúng. Lúc đó có Viên Ứng Trưởng lão ra khỏi chúng đánh lễ hỏi rằng: Mây sâu mù thăm đại chúng than khóc thỉnh Sư 1 lời lúc chưa cáo biệt nhau. Sư duỗi ra 1 chân. Ứng nói: Gương pháp chẳng đến đất này, trăng báu lại chiếu phương nào? Sư nói: Không phải cảnh giới của ông. Ứng nói: Đó tức là bọt sinh bọt diệt lại trở về nước Sư đi Sư lại vốn là thường. Sư lên tiếng hừ. Lại có Vị Tăng hỏi: mấy lời, Sư đều đầy đủ. Sau Sư xuống tòa trở về phương trượng ngồi yên đến giờ Hợi, lại hỏi chúng rằng: Thế Tôn diệt độ lúc nào. Chúng nói: Giờ Tý ngày rằm tháng 02. Sư nói: Ta nay thì trước giờ Tý. Nói xong thì tịch.

7. Thiên sư Mãn ở Hưng Thánh Phước châu.

Sư lên pháp đường nói rằng: Thấy mặt giao phó chẳng đợi nói văn, đủ mắt đầu cơ gọi là thượng sĩ tham huyền. Nếu hay như thế mà Tông phong không rơi rớt. Vị Tăng hỏi: Ngày xưa trong hội Linh Sơn, ngày nay trong chiếu Hưng Thánh, Hòa thượng thân tuyên thì nói nêu như thế nào? Sư nói: Thiếu ông 1 câu hỏi.

8. Thiên sư Minh ở viện Thiên Tông, Phước châu.

Sư lên pháp đường nói: May thay có Môn phong như thế sao không đốt đuốc sáng mà nổi lấy. Nếu đã nói được thì chẳng ở 3 cõi, nếu ra ngoài 3 cõi thì phá hoại 3 cõi, nếu ở trong 3 cõi liền ngại 3 cõi, chẳng ngại chẳng phá là ra khỏi 3 cõi. Đó là chẳng ra 3 cõi. Đó là thấu suốt kham vì Phật pháp hạt giống, trời người có nhờ cậy - Có Vị Tăng hỏi: Năm mây không nhờ vào bão táp, sóng nhanh làm sao thấu được thân? Sư nói: Sao được bỏ gốc mà theo ngọn.

9. Hòa thượng Tường ở viện An Quốc, Phước châu.

Sư lên pháp đường nhìn quanh rồi thất thanh bảo rằng: Rất là

không đầu mối. Tuy thế sự này chỉ bất đắc dĩ, trong đó nếu có người chưa gặp thì lại mở phương tiện. Lại hiểu chăng? Vị Tăng hỏi: Không nhờ phương tiện xin Sư từ bi chỉ bày? Sư nói: Ông hỏi ta đáp là phương tiện. Hỏi: ứng vật hiện hình như trăng trong nước, như thế nào là trăng? Sư đưa cây phát trần lên. Vị Tăng nói: Người xưa vì sao nói trăng nước vô hình. Sư hỏi: Thấy gì? Hỏi: Như thế nào là việc trong Tông thừa. Sư nói: Chuẩn quân tán hậu. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Nhiều mắt khó lừa.

*** Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Tùng Triễn ở viện Bảo Phước, Chương châu.**

1. Đại Sư Tĩnh Đăng ở Chiêu Khánh Tuyên Châu

Trước, Sư tham vấn ngài Bảo Phước hỏi đáp rất ngậm hạp. Một hôm Bảo Phước vào Đại điện thấy tượng Phật bèn đưa tay lên hỏi Sư rằng: Phật có gì sinh ra? Sư đáp: Hòa thượng cũng là hoành thân. Đáp: 1 cọc (chặt?) ta tự thâu lấy. Sư nói: Hòa thượng chẳng phải chỉ hoành thân. Bảo Phước cho là phải. Sau Sư ở Chiêu Khánh. Ngày Khai đường, Sư lên tòa 1 chút sau nói rằng: Đại chúng sau này hướng vào chỗ gặp bạn Đạo (nói?) làm sao nêu giống người khác. Nếu có người nêu được thử đối trước chúng mà nêu xem. Nếu nêu được thì khỏi cô phụ các Tổ trước cũng khỏi phải mai một hậu lai. Người xưa nói Đạo thông tâm quân tử, ngoài văn thấy nhau, lại có người ấy chẳng, hướng là dưới cửa Tào Khê con cháu hạp tác làm gì sinh lý luận, hạp tác làm gì sinh nêu bày (đề xướng). Vị Tăng hỏi: Ngày xưa cỡi Đông giác thành tượng vương vây quanh, ngày nay Nam phương ở Mân Lãn đề tiếp như thế nào? Sư nói: Hiểu chăng? Đáp: Đó tức là 1 cơ khả xứ (1 chỗ mở cơ) 4 cú khó truy tìm chưa rõ từ trên Tông môn được thành bên sự gì? Sư nói: Lui ra sau mà lễ bái theo chúng lên xuống. Hỏi: Toàn đề lên (nêu lên) chẳng đến, thỉnh Sư thương lượng. Sư nói: Trao tay được chăng? Vị Tăng nói: Đó tức là lãnh hội vậy. Sư nói: Chớ lầm. Hỏi: Như thế nào là tổn mình mà không phụ người. Sư nói: Chớ khuất trước ông câu hỏi đó chăng? Vị Tăng nói: Đó từ trước đã được Sư chỉ rõ. Sư nói: Ông lại khuất trước ta làm gì. Hỏi: 1 câu mũi nhọn thỉnh Sư nói: Hừ! Tăng lại hỏi. Sư nói: Lão ngủ gục! Sư hỏi: Vị Tăng lia chỗ nào đến đây? Đáp: Từ Báo Ân. Sư hỏi: Vị Tăng đường lớn nhỏ? Đáp: Hòa thượng thử nói xem. Sư nói: Sao không đợi hỏi. Hỏi: Học nhân toàn thân chẳng hiểu, xin Sư chỉ bày. Sư nói: Lại biết cười chăng? Sư lại nói: Tông lâm trước người đạt chẳng dám xúc ngõ nhau, nếu là kẻ sơ tâm hậu học chưa tin

thì ngay đây tin đi, chưa tỉnh thì ngay đây tỉnh đi, chẳng chịu lượng hư, các người bồn畔 (vốn畔?) chỗ đi chưa có lúc nào chẳng hiển bày, chưa có 1 vật nào bị che dấu. Như nay nếu cần biết chẳng cần phải dời đổi may may, chẳng dùng chút xíu công phu, chỉ cần hưởng vào vị bát địa mà thừa đương (gánh vác) lấy, há chẳng cố gắng tỉnh tâm. Đã tỉnh được rồi thì cùng sinh vai với chư Phật, y theo đó mà làm duyên việc này là chỗ đi bạch tịnh ấy. Ngày nay cầm được bạch tịnh thân tâm hợp với nó (người khác?) mới được tự nhiên, hợp xưa hợp nay mà thoát sinh lia tử. Người xưa nói: Biết tâm thấu gốc, hiểu rõ pháp vô vi mới gọi là Sa môn. Như này các quan đại chúng đều phải hiểu (thể nhập) lấy chớ toàn suy lỗi Sư Tăng phần trên. Phật pháp bình đẳng trên từ chư Phật dưới đến tất cả đồng cùng việc này. Đã rõ ràng như đây có ai không, ngoài Càn Vương (vua siêng) ra cũng phải nỗ lực. Vừa rồi nói nhiều thứ bởi bất đắc dĩ mà thôi, chớ nói tông môn từ trước nhiều lời như thế. Chỉ như Tông môn từ trước đã làm gì tương tác như thế chẳng. Nếu có người tương tác thì Sơn Tăng ngày nay được tuyệt rồi (đi tuyệt?). Đại chúng đã đứng lâu. Xin trân trọng.

2. Đại sư Minh Biện Khả Trụ ở viện Bảo Phước, Chương châu.

Tăng hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Tuyệt ở trời xanh nước trong bình. Hỏi: Như thế nào là kiếm thối lông? Sư đáp: Nháy mắt là rụng hết. Vị Tăng nói: Lại có dùng chẳng? Sư nói: Chớ nói lời quỉ.

3. Thiên sư Như Tân ở viện Hải Hội Bạch Thủy, Thư châu.

Sư lên pháp đường im lặng hồi lâu mới nói: Lẽ phiền thì loạn. Vị Tăng hỏi: Tông thừa từ trên như thế nào xin nêu ra? Sư nói: Chuyển thấy cô độc. Vị Tăng nói: Chỗ thân thiết xin Sư 1 lời. Sư nói: Chẳng được tuyệt cũng nghe nó. Hỏi: Như thế nào là việc Ca-diếp hiểu nhanh? Sư nói: Ông nếu hiểu được ta liền chẳng tiếc. Vị Tăng nói: Đó tức chẳng phiền ở (làm phiền Sư?) Sư? Sư nói: Lại cần ăn gậy sao được chẳng phiền. Vị Tăng hỏi: Người xưa nói ngang nói dọc hãy còn chưa biết một cái chốt cửa hưởng thượng thế nào là một cái chốt cửa hưởng thượng? Sư nói: Nhờ gặp nàng sinh tay ngấn. Hỏi: Như thế nào là ý Tổ Sư? Sư nói: yếu Đạo có gì khó (cần nói sao hỏi?). Vị Tăng hỏi: Lại thỉnh Sư nói: Sắp bảo linh lợi chẳng tiền đà. Hỏi: Khi linh dương đội sừng là thế nào? Sư nói: Mặc lại mặc đi. Vị Tăng hỏi: Vì sao như thế? Sư nói: Chỉ thấy cười chẳng biết vì sao như thế.

4. Thiên sư Tuệ Khiêm ở Chương Giang Hồng châu.

Sư lúc đầu mới Khai đường có vị Tăng hỏi: Ngày xưa Phạm Vương

thỉnh Phật bởi vì tâm phụng pháp ngày nay Chu Tử vào chiếu chưa biết Sư như thế nào cứu giúp. Sư nói: Riêng chẳng thi hành. Vị Tăng hỏi: Vì sao chẳng thi hành? Sư nói: Đi lại chỗ nào? Hỏi: Sư lên bảo tòa tử mĩ (cong vậy?) vì thời nay, 4 chúng ngóng mong thỉnh Sư tiếp dẫn. Sư hỏi: Chỗ nào khuất ông? Vị Tăng nói: Đó tức là nẻo từ bi phương tiện, ngay đây chẳng cô phụ người. Sư nói: Cũng cần thấu lấy. Hỏi: Như thế nào là cảnh Chương Giang. Sư nói: Địa tạng nhú mày. Hỏi: Như thế nào là người trong cảnh. Sư nói: Phổ Hiền vén tay áo. Hỏi: Như thế nào là nước Chương Giang. Sư nói: Khổ. Hỏi: Như thế nào là Chương Giang cầu thứ nhất? Sư nói: Đến chỗ khác không được nêu lầm.

5. Thiên sư Văn Khâm ở viện Báo Từ, Phước châu.

Hỏi: Như thế nào là cảnh của chư Phật. Sư nói: Mưa đến mây mù tối, tạnh khô nhật nguyệt sáng. Hỏi: Như thế nào là Diệu giác minh tâm. Sư đáp: Mùa Đông nay muện gạo sinh ra từ mưa Thu mà thành. Hỏi: Như thế nào là Diệu giác văn tâm. Sư nói: Tuyết sinh núi biếc, mưa xuống trời xanh. Hỏi: Như thế nào là tâm bình thường hợp Đạo. Sư nói: Ăn cơm uống trà tùy qua ngày, xem núi xem nước thật thỏa tình.

6. Thiên sư Tự Hóa Thanh Vân ở viện Vạn An, Tuyên châu.

Tăng hỏi: Long Khê 1 mạch, Tấn thủy phân đền, Vạn An vào chiếu như thế nào xin chỉ bày. Sư nói: Chiết tính làm gì? Vị Tăng nói: Chưa biết Sư đồng ý hay không? Sư nói: Lại làm gì? Vị Tăng nói: Ngày xưa Long Khê mật chỉ, ngày nay vạn an hiển bày trời người riêng nghe Nguyễn Sư diễn nói. Sư nói: Lại nghe chẳng? Vị Tăng nói: Đó tức là 5 chúng đã được Sư chỉ rõ, chẳng khác thành Đông 10 mắt mở. Sư nói: Năm chúng lại bỏ (đặt?) Nhân giả làm gì? - Hỏi: Ở lâu trong mờ tối toàn thân không hiểu, xin Sư chỉ bày. Sư nói: Chớ khuất trừ ông hỏi chẳng? Đáp: Đó tức là lễ bái tùy chúng lên xuống, Sư lại hứa đồng ý chẳng? Sư đáp: Tịnh Xứ Tát-bà-ha. Hỏi: Chư Phật ra đời chấn động trời đất, Hòa thượng ra đời chưa biết như thế nào? Sư nói: Nói với ông như thế. Vị Tăng nói: Đó tức là chẳng khác với các Thánh đi vậy. Sư nói: Chớ loạn Đạo (nói loạn?). Hỏi: Như thế nào là gia phong của Vạn An? Sư nói: Rêu tươi xanh cơm gạo. Vị Tăng nói: Bỗng gặp thượng khách lại lấy gì mà đãi. Sư nói: Ăn cơm rồi uống 3 tuần trà. Hỏi: Như thế nào là cảnh của Vạn An. Sư nói: 1 tháp Tòng la ngăn biển trong.

7. Thiên sư Đạo Hy ở viện Báo Ân, Chương châu.

Trước cùng Bảo Phước đưa thư đến Tuyên châu chỗ Vương Thái Úy. Thái Úy hỏi Chương Nam Hòa thượng ngày gần đây có vì người chẳng? Sư đáp: Nếu nói vì người là khuất trừ Hòa thượng, nếu nói chẳng

vì người lại khuất trừ Thái Úy đến hỏi. Thái Úy hỏi: Nói lấy 1 câu đợi trâu sắt gậm cỏ, ngựa gỗ biết ngậm khói. Sư nói: Ta nhờ miệng ăn cơm. Thái Úy im lặng hồi lâu lại hỏi: Lừa đến hay ngựa đến. Sư nói: Lừa ngựa không đồng đường. Thái Úy nói: Sao được đến chỗ ấy. Sư nói: Riêng tạ ơn Thái Úy hiểu lời thoại. Vị Tăng hỏi: Danh ngôn diệu cú thì chẳng hỏi, thỉnh Sư nói: Chân thật. Sư nói: Chẳng ngăn ý đến.

8. Thiên sư Hồng Nhãn Tùng Thẩm ở núi Phụng hoàng, Tuyên châu.

Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Môn phong tương tự tức không ngăn trở, Học nhân chẳng phải là người ấy. Vị Tăng nói: Bỗng gặp người đó lúc ấy thế nào? Sư nói: Chẳng thể gãi trước mà phải đợi ngựa. Hỏi: Học nhân căn tư chậm chạp trở về (quanh quần) môn phương tiện xin Sư xem qua. Sư nói: Xem qua. Vị Tăng hỏi: Sâu ý Sư sao dám nói năng? Sư nói: quá nhiều! Sư có lúc lên pháp đường, có vị Tăng ra lễ bái lui đứng ra sau. Sư nói: Ta chẳng bằng ông. Tăng: Dạ. Sư nói: Chỗ không người buông bỏ đi. Hỏi: Ngày xưa trên hội Linh Sơn Phật dùng 1 âm mà diễn nói, ngày nay thỉnh Sư 1 âm diễn nói. Sư im lặng hồi lâu. Vị Tăng hỏi: Đó tức là đại chúng dứt mau lười nghi vậy. Sư nói: Chớ trây dơ đại chúng. Hỏi: Chư Phật vì đại sự nhân duyên mà xuất hiện ra đời, chưa biết Hòa thượng như thế nào mà cứu giúp? Sư nói: Gió mát quá! Hỏi: Như thế nào là việc tự kỷ của Học nhân? Sư đáp: Ám toán lưu niên sự khá biết. Hỏi: Như thế nào là cảnh của Phụng Hoàng? Sư nói: Đêm tuyết xem trăng sáng. Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Làm người xấu sai. Vị Tăng hỏi: Vì người ở đâu? Sư nói: Chớ khuất trừ ông chẳng?

9. Thiên sư Tuệ Minh Hòa thượng Doanh ở viện Vĩnh Long Phước châu.

Sư lên pháp đường nói rằng: Nói thức dậy sớm thì lại có người đi đêm, giống thì giống, phải thì không phải. Xin trân trọng. Hỏi: Người vô vi vô sự vì sao là khóa vàng khó? Sư nói: Vì đoạn thô vi quý trọng khó lưu. Hỏi: Vì sao nói người vô vi vô sự tiêu dao thật khoái lạc? Sư nói: Vì náo loạn lại cần đoạn tổng. Có vị Tăng đến tham vấn. Sư nói: Không cần được hứa nhiều thứ, nói mau, nói mau. Tăng không đáp được. Có lúc Sư dạy chúng rằng: Mặt trời mọc sớm có chỗ dùng, không cần san khéo léo. Hỏi: Như thế nào là tiến hưởng lên đạt được nguồn gốc? Sư nói: y đó mà làm.

10. Thiên sư Thủ Thanh ở núi Thanh Tuyên, Hồng châu.

Sư người Mân huyện, Phước châu, họ Lâm. Sư xuất gia ở núi

Nham Bối, sau khi ngộ tâm được mời ở Thanh Tuyền, bạn Huyền đến đông. Hỏi: Như thế nào là Phật? Sư bảo hỏi đi. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là Tổ? Sư nói: Đáp. Vị Tăng hỏi: Hòa thượng thấy (gặp!) người xưa được cái gì mà ở núi này. Sư nói: Tình biết ông chẳng chịu. Vị Tăng nói: Sao biết con chẳng chịu. Sư nói: Xét mạo biện sắc. Hỏi: Chỗ thân thiết xin Sư 1 lời. Sư nói: Chớ quá đây (chớ có lỗi này?). Hỏi: Người xưa quay mặt vào vách làm việc gì? Sư nói: Vụng (khuất?). Hỏi: Đó là sức tỉnh tâm? Sư nói: Chỗ nào có người đó. Hỏi: Các thứ khác không hỏi, vậy như thế nào là việc hưởng thượng? Sư nói: Tiêu của ông 3 lạy hay không tiêu của ông 3 lạy?

11. Thiên sư Hạnh Sùng ở viện Báo Ân, Chương châu.

Hỏi: Như thế nào là Đại ý Phật pháp? Sư nói: Cối xay cối giả mài mài. Hỏi: Tào Khê 1 đường thỉnh Sư nêu bày. Sư nói: Chớ khuất trừ Tào Khê chẳng? Đáp: Như thế tức quần sinh có nhờ cậy. Sư nói: Ông cũng là chuột già ăn muối. Hỏi: Chẳng dính với công tư như thế nào mà luận nói? Sư nói: Uống trà đi. Hỏi: Đơn Hà đốt Phật gỗ là ý thế nào? Sư nói: Trời lạnh thì đốt lửa hơi. Hỏi: Thúy Vi đón La Hán là ý gì? Sư nói: Riêng là 1 nhà xuân.

12. Hòa thượng Sơn ở Nhạc Ly Đàm châu.

Sư lên pháp đường im lặng hồi lâu, gọi chúng bảo rằng: Ngày xưa Tỳ-lô, ngày nay châu Nhạc Ly. Trân trọng. Hỏi: Như thế nào là câu ngoài thanh sắc? Sư đáp: Vượn hú chim hót. Hỏi: Sư hát gia khúc ai, nối Tây phương ai? Sư nói: 5 âm 6 luật. Hỏi: Câu cắt lưỡi Thiên sư nêu bày. Sư nói: Mặt trời nóng, mặt trăng mát.

13. Thiên sư Đức Hải ở Đức Sơn, Lãng châu.

Tăng hỏi: Linh Sơn 1 hội người nào được nghe? Sư nói: Xà-lê được nghe. Hỏi: Chưa biết hội Linh Sơn nói cái gì? Sư nói: Tức Xà-lê hiểu. Hỏi: Như thế nào là câu bao quát trời đất? Sư nói: Ngàn cõi lay động. Hỏi: Từ trên Tông thừa lấy gì làm nghiệm. Sư nói: Từ trên lại bỏ thì nay nghiệm làm gì. Hỏi: Đại chúng đều thấy. Sư nói: Lời nói rơi. Hỏi: Như thế nào là ý Tổ Sư Tây Trúc đến? Sư nói: Tách ra.

14. Hòa thượng Khánh ở Hậu Chiêu, Tuyên châu.

Hỏi: 1 câu cuối cùng thỉnh Sư thương lượng. Sư nói: Trong trần người thường già, chân trời trắng thường sáng. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: 1 bình gồm 1 chén, đến chỗ là sinh nhai. Hỏi: Như thế nào là đại ý Phật pháp? Sư nói: Rối rối vôi vôi, sáng gà gáy, chiều chuông khuya.

15. Thiên sư Giản ở Lương Sơn, Lãng châu.

Sư hỏi: Vị Tăng mới đến: Từ đâu tới. Đáp: Ở Dực Sơn lại. Sư nói: Có đem Dực (thuốc) đến chăng? Vị Tăng nói: Hòa thượng ở núi chăng nhầm.

16. Thiên sư Trùng ở Kiến Sơn huyện Cao An, Hồng châu.

Ngày mở pháp đường có vị Tăng hỏi: Mục trưởng thỉnh lệnh Hòa thượng như thế nào nêu bày Tông giáo. Sư nói: Lại nghe chăng? Vị Tăng nói: Đó tức là đại chúng có nhờ cậy. Sư nói: Lại là chẳng nghe. Hỏi: Như thế nào là kiếm của Pháp vương? Sư nói: Đáng tiếc (biết bao nhiều). Hỏi: Như thế nào là kiếm của Nhân vương (vua người)? Sư đáp: Bụi chôn dưới giường, hài gió động khăn trên giá. Hỏi: 1 đời thời giáo tiếp dẫn thời nay, chưa biết Tổ tông như thế nào dạy người? Sư nói: 1 đời thời giáo đã có người hỏi rồi. Hỏi: Hòa thượng như thế nào chỉ dạy người? Sư nói: Buồn bã trước sân cây rau dền đỏ, năm năm sinh lá chẳng sinh hoa. Hỏi: Năm cũ đã qua năm mới lại đến, lại có người chẳng chịu năm chăng? Sư nói: Trên thành đã thối cùi năm mới, trước cửa sổ còn điểm đèn năm cũ. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là đèn năm cũ. Sư nói: Tháng chạp ngày 30.

17. Đại sư Pháp Bảo Khiết Ấn ở Khang Sơn, Phước châu.

Khi Khai đường có vị Tăng hỏi: Oai Âm vương về sau thứ lớp nối nhau, không biết Sư nay 1 hội đệ tử nối pháp ở phương nào? Sư nói: Tượng cốt đưa tay, Long Khê điểm (gật) đầu. Hỏi: Viên minh trạm tịch không phải là ý chỉ của Sư, Học nhân sao chẳng sáng. Sư hỏi: Biện được chưa? Vị Tăng nói: Đó tức là thức tánh vô căn. Sư nói: Cách giày gãi ngứa.

18. Đại sư Tuệ Luân ở chùa Diên Thọ, Đàm châu.

Tăng hỏi: Bảo kiếm chưa ra khỏi hộp lúc ấy thế nào? Sư nói: Không ở ngoài. Hỏi: Khi ra khỏi hộp rồi thì thế nào? Sư nói: Không ở trong. Hỏi: Như thế nào là 1 sắc? Sư đáp: Xanh vàng đỏ trắng. Hỏi: Lớn nhất là 1 sắc. Sư nói: Sấp bảo không có người cũng có 1 cái, nửa cái.

19. Thiên sư Thám ở viện Tây Minh, Tuyên châu.

Tăng hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư đáp: Đũa tre chén đá. Vị Tăng hỏi: Bỗng gặp thượng khách đến lúc đó lấy gì mà đối đãi. Sư nói: Gia vị vàng cơm gạo xanh. Hỏi: Như thế nào là ý Tổ Sư Tây Trúc đến? Sư nói: Lấy lộ trụ xem.

*** Đệ tử nối pháp của Thiên sư Khả Quan ở Kim Luân Nam nhạc trước đây.**

1. Hòa thượng Luân ở Nhạc Kim Hậu Nam.

Tăng hỏi: Như thế nào là Kim Luân câu thứ nhất? Sư nói: Lão ngu! Hỏi: Như thế nào là 1 chiếc tên của Kim Luân? Sư nói: qua rồi. Hỏi: gặp thời cơ 1 mũi tên ai là người đương cơ (đương đầu?)? Sư đáp: Ngã nhào.

- Đệ tử nổi pháp của Thiên sư Đạo Bạc ở núi Thùy Long, Tuyền châu trước đây.

1. Thiên sư Thanh Khoát ở viện Bảo Phước, Chương châu.

Sư người Vĩnh Thái Phước châu. Thưở nhỏ thông minh, bèn lễ Quốc sư Hưng Thánh Cổ Sơn mà xuống tóc thọ Cụ giới. Ban đầu gặp Am chủ Khế Như Chương Sơn, sau tham vấn ngài Thùy Long. Thùy Long 1 hôm hỏi rằng: Xà-lê Khoát, gặp Tôn túc nào lại được ngộ chưa? Đáp: Thanh Khoát con từng gặp ngài Đại Chương mà được chỗ tin ấy. Ngài Thùy Long do đó lên pháp đường tập chúng bảo rằng: Thỉnh Khoát Xà-lê ra đối chúng đốt hương nói chỗ ngộ Lão Tăng cũng ông chứng minh. Sư bèn cầm hương nói: Hương đã cầm ngộ thì chẳng ngộ. Thùy Long rất vui mừng chấp nhận, bèn lên pháp đường bảo chúng rằng: Sơn tăng nay cùng các người làm cái hòa, người hòa thì im lặng, người không hòa thì nói. Chút sau lại nói: Hòa cùng chẳng hòa thiết ở như nay, Sơn tăng đeo chút việc, trân trọng - Tăng hỏi: Nhà nghèo gặp cướp lúc đó thế nào? Sư nói: Không thể bỏ hết. Hỏi: Vì sao không thể bỏ hết? Sư nói: Giặc là người thân. Hỏi: Đã là người thân vì sao lại thành giặc. Sư nói: Trong đã không ứng ngoài cũng chẳng thể làm. Hỏi: Bỗng nhiên thất bại thì Đông về đâu? Sư nói: Thưởng cùng chưa từng nghe. Hỏi: Đó tức là cực nhọc mà không công. Sư nói: Công thì chẳng không thành mà chẳng ở. Hỏi: Đã là thành công vì sao không ở. Sư nói: Chẳng thấy Đạo. Thái Bình vốn là Tướng quân gây ra chẳng khiến Tướng quân thấy Thái Bình. Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Người Hồ khóc, người Hán buồn. Khi Sư sắp tịch diệt liền bỏ chúng vào núi đọi mất. Sư qua khỏi Trữ thạch kiêu trĩ khô bèn để kệ rằng:

*Người đời thôi nói đường khó đi
Đường chim ruột dê chỉ gang tấc
Trân trong trĩ khô, nước bên khe
Ông về biển xanh ta về núi.*

Sư đến quý Hồ cát am. Chưa bao lâu gọi người bảo rằng: Ta mất rồi thì đem di hài thí cho loài trùng kiến chớ xây phần mộ. Nói xong thì vào núi Hồ Đầu ngồi trên tảng đá lớn nghiêng nhiên mà tịch. Đệ tử là Giới Nhân vào núi tìm thấy, theo lời dặn, lưu thầy lại 7 ngày rồi lại không có trùng kiến đến ăn bèn trà tỳ rồi đem tro rắc trong rừng. Nay ở

Ảnh đường viên Tịnh độ chùa Khai Nguyên Tuyên châu vẫn còn.

*** Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Văn Yển ở núi Vân Môn, Thiền châu trước đây.**

1. Bạch Vân Tường Hòa thượng ở Thiền châu, cũng gọi là Thật Tánh Đại sư - Trước Sư ở viện Từ Quang Quang chủ là Lưu Thị mời Sư vào phủ nói pháp. Lúc đó có vị Tăng hỏi: Giác Hoa vừa nở ra đúng lúc gặp sáng tỏ, không mê muội Tông phong thính Sư phương tiện. Sư nói: Vua ta có lệnh. Hỏi: ý Giáo và ý Tổ giống hay khác? Sư nói: Chẳng khác. Hỏi: Đó tức là đồng? Sư nói: Chẳng ngại hiểu thoại. Hỏi: Chư Phật chưa ra đời biến khắp đại thiên 1 hội mây trắng như thế nào? Sư nói: Lừa mấy người đến. Hỏi: Đó tức là 4 chúng sao nương nhờ. Sư nói: Chớ giao thiệp. Hỏi: Tức tâm tức Phật, những lời chỉ dạy không dính với lời trước như thế nào mà chỉ giáo. Sư nói: Đông Tây lại đặt Nam Bắc làm gì? Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Thạch kiều bờ ấy có bờ bến này, không hiểu chăng? Vị Tăng đáp: Không hiểu. Sư nói: Lại làm Đinh Công ngâm. Hỏi: y đến Lục tổ vì sao chẳng truyền? Sư nói: Biển lặng sông yên. Hỏi: Như thế nào là 1 đường tiếp người của Hòa thượng. Sư nói: Sáng đến lại hiến Sở vương xem. Hỏi: Từ trên Tông thừa như thế nào nêu bày? Sư nói: Ngày nay chưa uống trà - Sư lên pháp đường gọi chúng bảo rằng: Các người hiểu chăng? Chỉ đầu đường cuối chợ kẻ mổ thịt làm nem chả, vạc nước sôi ở địa ngục là chỗ gặp nhau. Nếu thế cùng người làm thầy làm thợ, nếu ở về Nạp Tăng thì trời đất cách xa nhau. Lại có 1 bọ chỉ hướng trên giường làm người tốt, ông nói 2 thứ người này thì ai có chỗ tốt hơn. Vô sự, trân trọng - Sư hỏi: Vị Tăng: Từ đâu đến? Vị Tăng nói: Từ Vân môn đến. Sư hỏi: Trong đó có nhiều ít trâu nước? Đáp: 1, 2 con. Sư nói: Trâu nước tốt. Sư hỏi: Vị Tăng: Không phá hoại giả danh mà nói thật tướng làm gì? Vị Tăng nói đó là cái ghế dựa. Sư lấy tay vẩy lại bảo: Mang giày đẩy đến đây. Tăng không đáp được - Khi Sư sắp mất thì bạch chúng rằng: Tôi này tuy đề ấn Tổ nhưng chưa hết trong ấy, các nhân giả lại nói trong ấy có việc gì, chớ phải là trong khoảng vô biên trong ngoài mình chẳng. Như thế mà hiểu rõ tức như đất đai bày cát. Đây tức là phương khác thấy nhau. Nói xong thì Sư viên tịch.

2. Đại sư Viên Minh Duyên Mật ở Đức Sơn đời thứ 9, Lăng châu.

Sư lên pháp đường bảo chúng rằng; việc trước Tăng đường thời thân biết có, việc sau Phật điện thì làm gì? Sư lại nói: Đức Sơn có 3

câu nói; 1 câu đóng hộp trời đất, 1 câu chảy đuổi theo sóng, 1 câu cắt đứt các dòng nước. Lúc đó có vị Tăng hỏi: như thế nào là câu thấu suốt pháp thân. Sư nói: Cây gậy 3 thước khuấy, sông Hoàng Hà. Hỏi: Lúc trăm hoa chưa nở (mọc) thì thế nào? Sư nói: Nước sông Hoàng Hà chảy đục. Hỏi: Mọc ra rồi thì thế nào? Sư đáp: Đầu cột phượng chỉ lên trời. Hỏi: Chẳng phạm lời mũi nhọn thì thế nào? Sư nói: Thiên Thai Nam nhạc. Hỏi: Liền mặc cho đi thì thế nào? Sư nói: Sông Tây Hồ Nam. Hỏi: Khi Phật chưa ra đời thì thế nào? Sư nói: Trong sông hết cả đều thuyền gỗ. Hỏi: Ra đời rồi thì thế nào? Sư nói: Đầu này đi bộ đầu kia đi xe. Hỏi: Việc mình chưa sáng như thế nào biện được? Sư nói: Trên đỉnh núi Tu-di. Hỏi: Ngay đó mà đi như thế nào? Sư nói: Dưới chân nước cạn sâu. Hỏi: Khi Đạt-ma chưa đến thì thế nào? Sư nói: Ngàn năm tòng đeo nghiêng. Hỏi: Đến rồi thì như thế nào? Sư nói: Kim cang gắng múa quyền. Hỏi: Khi Sư chưa ra đời thì như thế nào? Sư đáp: Điện Phật mở hướng chánh nam. Hỏi: Sư ra đời rồi thì thế nào? Sư nói: Mây trắng bay trên đỉnh núi. Hỏi: Ra đời cùng chưa ra đời phân hay không phân? Sư nói: Tịnh Xứ Tát-bà-ha. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng. Sư đáp: Núi Nam khởi mây núi Bắc mưa xuống. Hỏi: Như thế nào là cơ ứng dụng? Sư hét. Vị Tăng hỏi: Chỉ cái ấy là riêng có? Sư bèn đánh. Hỏi: Khi đại dụng hiện tiền chẳng còn qui tắc thì như thế nào? Sư nói: Đất đen đánh phá lu. Tăng lui bước. Sư bèn đánh. Hỏi: Khi Phật chưa ra đời thì thế nào? Sư nói: Khỉ vượn lộ trụ. Hỏi: Khi ra đời rồi thì thế nào? Sư nói: Khỉ vượn chui vào túi vải. Hỏi: Văn Thù cùng Duy-ma đối nhau nói việc gì? Sư nói: Cùng ông 3 người không dây tự trói. Hỏi: Như thế nào là Phật? Sư nói: Đầy mắt làm bụi hoang vu. Hỏi: Học nhân chẳng hiểu. Sư nói: Cực nhọc mà không công. Hỏi: Hết cả đại địa đặt 1 câu hỏi chẳng được lúc ấy thế nào? Sư nói: Lời rơi. Hỏi: Đại chúng đều thấy. Sư liền đánh.

3. Đại sư Pháp vân Hòa thượng Đạo Tuân tức Nam đài Thủy Tây Đàm châu.

Sư lên pháp đường bảo chúng rằng: Từ trên Tông thừa cùng làm đề cương gì? Cùng làm ngôn luận gì? Dem 2 chữ Phật pháp đến được chẳng, chân như giải thoát sẽ được chẳng. Tuy như thế nhỏ chẳng thông gió, lớn thông xe ngựa. Nếu ước về môn Lý Hóa thì 1 lời nói ra chấn động cả trời đất, núi sông đất liền biển lặng sông trong, 3 đời chư Phật nói pháp hiện tiền, nếu cũng rõ ràng. Phật xưa trước điện đồng lên bờ giác. Vô Sư trân trọng. - Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Dưới đồi (sườn núi) chẳng chạy. Hỏi: Khi Ngưu Đầu chưa gặp Tứ Tổ

thì thế nào? Sư nói: Mặc áo ăn cơm. Hỏi: Gặp rồi thì thế nào? Sư nói: Chén bát treo đầy vách. Hỏi: Như thế nào là chân như ngậm tất cả. Sư nói: Phân minh rõ ràng?. Hỏi: Vì sao có lợi độn? Sư nói: Thuyết trời đánh trống trên lầu gỗ chuông. Hỏi: Như thế nào là cảnh của Nam đài? Sư đáp: Tay kim cang chỉ trời. Hỏi: Như thế nào là sắc không? Sư nói: Đạo sĩ dính Chân Hồng. Hỏi: Trong 12 giờ luôn luôn không lìa là như thế nào? Sư nói: Chắc (đế?).

4. Hòa thượng Cảnh Khâm ở viện Hưng Phước, núi Song Phong, Thiều châu.

Tuệ Chân Quảng Ngộ Thiên sư là người Ích châu. Sư thọ nghiệp tại chùa Mặc thủy, Khê sơn ở động Nga Mi. Du phương mộ Đạo, dự pháp tịch của Vân Môn mà ngậm nổi chỉ dụ, bèn mở núi lập viện dần thành tông lâm. Ngày Khai đường Vân Môn Hòa thượng đích thân đến chứng minh. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là Đại ý Phật pháp? Sư nói: Mặt trời mọc mới biết thiên hạ sáng, không dầu sao đốt đèn trước Phật. Hỏi: Như thế nào là cảnh Song phong? Sư nói: Đêm nghe nước chảy trúc sau am, ngày thấy mây bay ở núi trước mặt. Hỏi: Như thế nào là kiếp Pháp vương? Sư đáp: Luống múa dao chì chẳng bằng long tuyền. Hỏi: Dụng thì như thế nào? Sư đáp: Tàng phong còn chẳng chịu, Lộ hẳn lại sao kham. Hỏi: Tân Đầu Lô ứng cúng 4 thiên hạ lại được khắp không? Sư đáp: Như trắng vào nước. Hỏi: Như thế nào là Dụng mà chẳng tạp? Sư nói: Trang sáng trước nhà rủ sương ngọc, thủy tinh trong điện bắn chân châu. Có hành giả hỏi: Khi con gặp giặc đến, nếu giết thì trái lời Phật, nếu không giết thì trái lệnh vua, chưa biết ý Sư thế nào? Sư nói: quan chẳng dong châm tư thông xa mã. Quảng chủ là Lưu Thị từng đến hỏi pháp yếu. Đến năm Thái Bình Hưng Quốc thứ 2, tháng 03 Sư cảnh giác các học trò rằng: Ta chẳng còn sống bao lâu, các con lên đỉnh núi cũ sửa soạn tháp mộ, đến ngày 23 tháng 05 làm xong. Sư nói: Giờ Tý ngày ma ta đi. Đến hẹn thì Vân Môn Sảng Hòa thượng, Trưởng lão Thuấn phong ở Ôn Môn v.v... 7 người đêm đến nói thoại. Thị giả báo canh 3, Sư lấy hương thấp lên rồi chấp tay mà hóa.

5. Hòa thượng Tư Phước ở Thiều châu.

Tăng hỏi: Chẳng hỏi Tông thừa thỉnh Sư nói: Tâm ấn. Sư nói: Chẳng đáp lời ấy. Hỏi: Vì sao chẳng đáp? Sư nói: Chẳng phó (làm) lời trước. Hỏi: Thấy mặt khó gặp chỗ, như thế nào mà nhìn hiểm di xin Sư cho nửa kệ, khỏi hiển người sau nghi. Sư nói: Trước phong (mũi nhọn) 1 câu hơn Điều ngự, định hỏi thế nào nhiều kiếp trái. Hỏi: Như thế thì núi Đông núi Tây thời nhân biết có, chưa biết trước sân Tư phước phong

nguyệt nhà ai? Sư nói: Hiểu lời nói trước.

6. Thiên sư Nguyên ở Huỳnh Vân Tân Hội, Quảng châu.

Khi mới lên pháp đường Sư lấy tay vỗ giường thiền nói rằng: Các người có biết tòa Tu-di rộng lớn hay không. Nếu không biết hãy xem Lão Tăng, rồi lên ngồi. Hỏi: Như thế nào là cảnh nước Đại hán? Sư nói: Ca hát đầy đường. Hỏi: Giáo nói rỗng mang 1 sợi tơ thì kim sí điều không nướ, Hòa thượng 3 việc toàn mang thì như thế nào? Sư nói: Lại khỏi được chăng? Sư lên pháp đường đem lời người xưa nói rằng: Đây mắt chưa từng không, gặp cơ sao chẳng nói. Lại nói: Đây mắt chưa từng không, gặp cơ nói cái gì?

7. Thiên sư Luân ở Long Cảnh Nghĩa Ninh Quảng châu.

Bắt đầu Khai đường Sư đưa phát trần lên nói: Lại hiểu chăng? Nếu hiểu thì trên đầu lại thêm đầu, nếu không hiểu thì cắt đầu lấy lưỡi. Hỏi: Như thế nào là cảnh nước Đại Hán? Sư nói: Chạy loạn làm gì? Hỏi: Khớp với mưa xuống trời tạnh. Sư liền đánh. Hỏi: Như thế nào là nước Long Cảnh? Sư nói: Tanh hôi dơ thúi. Hỏi: Uống vào như thế nào? Sư nói: 7 thông 8 đạt. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Long Cảnh. Sư nói: Hổ báo sài lang. Hỏi: Như thế nào là Phật? Sư nói: Siêng cày ruộng. Hỏi: Học nhân chẳng hiểu. Sư nói: Sớm gặt lúa. Sư hỏi: Vị Tăng: Từ đâu đến? Đáp: Ở Huỳnh Vân đến. Sư nói: Thế nào là một câu Hoàng Vân quyền rũ kẻ bỏ đi, ngu ngốc lau chùi sạch cho người? Vị Tăng không đáp được. - Sư lên pháp đường hỏi chúng rằng: Làm gì một câu trước gương luôn luôn lấy tánh nói tương lai? Chúng không đáp được?

8. Hòa thượng Sảng ở núi Vân môn, Thiều châu.

Sư lên pháp đường Tăng hỏi: Như thế nào là Phật. Sư nói: Thánh cung vạn tuế. Hỏi: Như thế nào là câu thấu suốt pháp thân? Sư nên trên đài Ngân Hương sinh la mọc củ cải.

9. Hòa thượng Văn ở Bạch Vân, Thiều châu.

Sư lên pháp đường im lặng hồi lâu, có vị Tăng ra hỏi: Bạch Vân 1 nẻo toàn nhân ngày nay. Sư nói: Không phải không phải. Vị Tăng hỏi: Hòa thượng như thế nào? Sư nói: Mây trắng 1 nẻo cỏ sâu 1 trượng. Hỏi: Học nhân định hỏi 1 câu không biết sư có đáp không? Sư nói: quả bồ kết trên đầu ngọn cây, gió thổi khúc chẳng thành. Hỏi: Nhận được thí chủ cúng dường lấy gì báo đáp lại? Sư nói: Làm trâu làm ngựa.

10. Thiên sư Trí Tịch ở Pha Vân Thiều châu.

Tăng hỏi: Thế nào là cảnh Pha Vân? Sư nói: Ngày trăng mất người nhàn. Hỏi: Dùng chữ chẳng thành, 8 chữ chẳng phải, chưa biết là chữ gì.

Sư nói: Kệ đáp rằng:

*Dùng chữ chẳng phải tám chẳng thành
Sum la vạn tượng trong đây sáng
Ngay đây nhiều khéo nói ngàn điệu -
Chẳng phải âu ca chẳng phải kinh.*

11. Đại sư Thiên Tướng Hòa thượng Chương ở Tịnh Pháp, Thiều châu.

Quảng chủ là Lưu Thị hỏi: Như thế nào là Thiên sư. Sư bèn im lặng hồi lâu. Quảng chủ chẳng hiểu gì, nhân đó đặt hiệu. Vị Tăng hỏi: Khi nhật nguyệt cùng sáng thì thế nào? Sư nói: Nhật nguyệt tuy sáng nhưng không soi sáng được dưới chậu úp. Vị Tăng hỏi: Đã là Kim sơn (núi vàng) vì sao đục đá? Sư nói: Núi vàng đục đá. Hỏi: Như thế nào là Đạo? Sư nói: Đi đi xa xôi hơn 10 dặm.

12. Thiên sư Mãn ở Uẩn Môn Sơn, Thiều châu.

Tăng hỏi: Thế nào là Phật? Sư đáp: Ngực có chữ vạn. Hỏi: Thế nào là Tổ? Sư nói: Không đạo cõi Tây có người thấy vẽ trên vách. Hỏi: Đã là cây tòng ngàn thước vì sao ở dưới nhà. Sư nói: Hạt cải nấp vào núi Tu-di làm gì. Hỏi: Cách tường thấy sừng liền biết là trâu là thế nào? Sư liền đánh. Sư cùng 1 Lão túc ngồi trước Quốc môn. Lão túc nói: Tử y hiệu Sư đã được lại cần cái gì? Sư nói: Cần làm Quốc sư. Sư bèn cười bảo: Trưởng lão. Vị Tăng hỏi: Thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Ông từng đọc sách chẳng? Vị Tăng hỏi: Thái tử lúc mới sinh vì sao không biết cha mẹ. Sư nói: Hưởng nhiên (đã là) tôn quý.

13. Đại sư Hạo Giám Tân Khai ở Ba Lăng, Nhạc châu.

Lúc đầu Sư ở vợ Vân Môn. Vân Môn nêu Hòa thượng Tuyết Phong nói: Mở cửa thì Đạt-ma đến hỏi ý Sư thế nào? Sư nói: Lật cái lỗ mũi của Hòa thượng. Vân Môn nói: Vua Tu-la phát nghiệp đánh núi Tu-di 1 cái tát, nhảy lên Phạm thiên báo cho Đế Thích, ông vì sao đi nước Nhật Bản mà dấu mình? Sư nói: Chờ mặc tâm hạnh tốt. Vân Môn nói: Ông nói trúc trứ lại làm gì? Sư đứng thẳng. Sau Vị Tăng hỏi: ý Tổ ý Giáo là đồng hay khác? Sư nói: Gà lạnh leo cây, vịt lạnh vào nước - Tăng hỏi: 3 thừa 12 phần giáo tức chẳng nghi, như thế nào là việc Tông môn. Sư nói: Chẳng phải là việc phần trên của Nạp Tăng. Hỏi: Thế nào việc phần trên của Nạp Tăng? Sư nói: Tham thấy sóng trắng mất tay chèo. Sư lấy phất trần đưa cho người, người hỏi: Xưa nay thanh tịnh dùng phất trần làm gì? Sư nói: Đã biết là thanh tịnh, chớ quên.

14. Đại sư Minh Thức Tuệ Từ ở viện Địa Tạng, Liền châu.

Tăng hỏi: Đã là viện Địa Tạng vì sao lại nặn (thờ tượng?) Xí Thanh

Quang Phật? Sư nói: Lỗi ở chỗ nào. Hỏi: Như thế nào là cảnh Địa tạng. Sư nói: Không ai chẳng đạo.

15. Thiên sư Nhân Đại Dung ở Anh châu.

Sư lên pháp đường, Tăng hỏi: Trời ban 6 thù đeo theo sau lấy gì báo đáp ân vua ta? Sư đáp: Đi thì khoát nạp 3 sự, về thì đeo y 6 thù. Hỏi: Thế nào là các nước Đại Dung? Sư nói: Trả lại ta 1 giọt. Hỏi: Ở tương lai Di-lặc hạ sinh như thế nào? Sư nói: Từ Thị ở trong cung cỏ 3 xuân. Hỏi: Thế nào là chân không? Sư nói: Nắm hay chống bỏ (lấy hay bỏ) mặt trời. Hỏi: Như thế nào là diệu dụng? Sư bèn nắm tay lại (đưa nắm tay). Vị Tăng hỏi: Chân không Diệu Dụng cách nhau bao xa? Sư bèn mở tay ra. Hỏi: Rắn dài che trắng thì không hỏi 1 ngựa 1 thương thì thế nào? Sư nói: Dưới câu Ma Giang hiểu chẳng? Đáp: Chẳng hiểu. Sư nói: Trước chùa Thánh thọ. Vị Tăng hỏi: Đã là Đại Dung vì sao đui Tăng? Sư nói: Biển lớn không chứa bụi, hang nhỏ nhiều. Hỏi: Như thế nào là Phật xưa 1 đường? Sư chỉ đất. Vị Tăng nói: Chẳng hỏi cái đó. Sư nói: Đi. Sư cùng 1 Lão tíc hẹn nhau đi chỗ khác, vừa có việc nên không đi, Lão tíc nói Phật không 2 lời. Sư nói: Pháp không 1 hương.

16. Thiên sư Sùng ở La Sơn Quảng châu.

Tăng hỏi: Như thế nào là cảnh nước Đại Hán? Sư nói: Khi chó ngọc sữa thì trời chưa sáng, gà vàng gáy thì canh năm mới bắt đầu. Hỏi: Đơn Hà hỏi Cư sĩ nữ tử (con gái Bàn Cư sĩ) chẳng xách giỏ lúc ấy thế nào? Sư nói: Cũng cần đến đó 1 chuyển. Hỏi: Như thế nào là cảnh La Sơn? Sư nói: Nước đổ xuống (rộng?) ngàn tằm.

17. Hòa thượng Bảo ở Vân Môn Thiệu châu.

Sư lên pháp đường dạy chúng rằng: Chí Đạo không khó, chỉ sợ chọn lựa. Lại có chọn lựa chẳng? Trân trọng.

18. Hòa thượng Cảnh Thoát ở Lâm Khê Sính Châu.

Tăng hỏi: Như thế nào là câu thấu pháp thân? Sư nói: Người mắt sáng cười ông. Hỏi: Như thế nào là pháp thân? Sư nói: Khách 4 biển 5 hồ. Hỏi: Như thế nào là người xưa nay? Sư nói: Gió thổi mặt đầy bụi. Hỏi: Khi Ngư Đầu chưa gặp Tứ Tổ thì thế nào? Sư nói: Giàu có nhiều khách khứa. Hỏi: Gặp rồi thì như thế nào? Sư nói: Nghèo hèn dốt qua lại. Hỏi: Như thế là Phật. Sư đáp: 10 chữ đầu đường. Hỏi: Như thế nào là pháp? Sư đáp: 3 nhà trong thôn. Hỏi: Phật cùng pháp là 1 hay 2. Sư nói: Lộ trụ vượt 3 sông còn mang hoài cảm hận dài. Hỏi: Như thế nào là tháp Vô Phùng. Sư nói: Thành Phúc Châu. Hỏi: Như thế nào là người trong tháp. Sư nói: Chùa Long Hưng.

19. Thiên sư Tuệ ở Hoa Nghiêm Quảng châu.

Tăng hỏi: Cổ nhân có nói: Vọng tâm không chỗ tức Bồ đề, chính lúc vọng thì có Bồ đề không? Sư nói: Lai âm đã chiếu. Tăng nói chẳng hiểu. Sư nói: Vọng tâm không chỗ (ở) tức Bồ đề.

20. Hòa thượng Thiệu ở Thuấn Phong Thiệu châu.

Trước Sư hỏi Hòa thượng Vân Môn rằng: Trăng báu vì sao ở đây phân sáng. Vân Môn đáp: Ngàn sáng đồng chiếu. Sư nói: Tạ ân Hòa thượng chỉ bày. Vân Môn hỏi: Thấy gì? Vị Tăng chính đi vào phương trượng Sư liền hỏi: Phương trượng sao đen? Sư đáp: Hang chuột già. Tăng Chánh nói: Thả mèo con vào. Sư nói: Thử thả xem. Tăng Chánh không đáp được. Sư vỗ tay cười. Sư cùng Lão Túc lội qua sông. Sư đưa tiền cho người lái đò. Lão Túc nói: Trong túi như có miếng đồng xanh. Sư vái chào nói: Trưởng lão chớ cười.

21. Đại sư Minh Giáo Sư Khoan ở núi Song Tuyền, Tuy châu.

Sư lên pháp đường đưa phất trần lên nói cái ấy tiếp người Trung Hạ. Lúc đó có vị Tăng hỏi: Người thượng thượng đến thì như thế nào? Sư nói: Đánh trống vì 3 quận. Hỏi: Hưởng thượng Tông thừa như thế nào nêu nói. Sư nói: Chẳng dám. Hỏi: Đó tức là Hàm Sinh có chỗ trông nhờ. Sư nói: Dưới chân nước cạn sâu. Hỏi: Phàm có câu nói đều rơi vào có không, chẳng rơi vào có không thì như thế nào? Sư nói: Đông Phật vu Đại. Hỏi: Cái đó cũng rơi vào có không. Sư nói: Cành mọc về phía Tây núi Tuyết - Vị Tăng hỏi: Động Sơn: Như thế nào là Phật? Động Sơn: Nói: 3 cân mè. Sư nghe bèn nói: Hưởng Nam có tre hưởng Bắc có cây. Sau Sư ở Trí Môn, có vị Tăng hỏi: Chẳng thể dùng trí mà biết, chẳng thể dùng thức biết chừa như thế nào? Sư nói: Chẳng vào đám chồn hoang ấy. Hỏi: Như thế nào là Định. Sư nói: ếch chẳng nhảy ra khỏi chậu. Hỏi: Như thế nào là nhảy ra được? Sư nói: Núi Nam nổi mây, núi Bắc mưa xuống. Hỏi: Dấu thân trong Bắc Đẩu ý chỉ thế nào? Sư nói: Gà lạnh lên cây vệt lạnh xuống nước. Hỏi: Dựng đứng cây gậy là ý chỉ thế nào? Sư nói: 1 lá rụng biết thiên hạ có thu. Sau Sư mất ở Trí Môn.

22. Hòa thượng Quán Âm ở Anh châu.

Nhân Sư đào giếng, có vị Tăng hỏi: Giếng sâu nhiều ít? Sư nói: Mất cái lỗ mũi ông. Hỏi: Khi Ngưu Đầu chưa gặp tứ Tổ thì thế nào? Sư nói: Anh châu Quán Âm. Hỏi: Gặp rồi thì thế nào? Sư đáp: Anh châu Quán Âm. Hỏi: Như thế nào là Quán Âm Diệu Trí Lực. Sư nói: Gió thổi phá hư cửa sổ.

23. Hòa thượng Lâm Tuyền ở Thiệu châu.

Tăng hỏi: Như thế nào là chủ Lâm Tuyền. Sư nói: Đá trắng dưới hang đá. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Lâm Tuyền. Sư nói: Đón

khách đãi khách. Hỏi: Như thế nào là Đạo. Sư đáp: Xa xôi. Hỏi: Khi học nhân lãnh hội thì thế nào? Sư nói: Lâu lâu quên duyên thà ôm tình đi ở.

24. Hòa thượng Húc ở Vân Môn Thiều châu.

Tăng hỏi: Như thế nào là ý Tổ Sư Tây Trúc đến? Sư nói: Nay là ý gì? Vị Tăng nói khớp đúng. Sư bèn hét bảo: Đi ra.

25. Thiền sư Trùng Viễn ở viện Hương Lâm, Thanh Thành, Ích châu.

Trước Sư ở viện Thiện Vương chùa nghinh Tường, huyện Đạo giang, tại Tây Xuyên. Vị Tăng hỏi: Thức ngon đề hồ vì sao biến thành thuốc độc. Sư nói: Giấy Đạo giang. Hỏi: Thấy sắc liền thấy tâm khi ấy thế nào? Sư nói: Vừa từ đâu qua lại? Hỏi: Tâm cảnh đều mất khi ấy thế nào? Sư nói: Mở mắt ngồi ngủ. Sau Sư ở tại Hương Lâm, Thanh Thành. Vị Tăng hỏi: Trong Bắc đẩu đẩu thân là y thế nào? Sư nói: Trăng giống cây (giương) cung, ít mưa nhiều gió. Hỏi: Như thế nào là tâm chư Phật. Sư nói: Trong thì trước sau vẫn trong. Hỏi: Như thế nào lãnh hội hiểu như thế nào?. Sư nói: Chớ bị người lừa. Hỏi: Như thế nào là ý Tổ Sư Tây Trúc đến? Sư nói: Người đi bộ là ai? Hỏi: Như thế nào là thuốc hay của Hòa thượng. Sư nói: Không lìa các muội. Hỏi: Người ăn như thế nào? Sư nói: Ăn nuốt xem. Hỏi: Như thế nào là 1 ngọn đèn trong thất? Sư nói: 3 người chứng rùa thành ba ba. Hỏi: Như thế nào là hạ sự của nạp y? Sư nói: Thảng chạp lửa cháy núi. Hỏi: Đại chúng vân tập thỉnh Sư nêu bày. Sư nói: 3 chẳng đợi 2. Hỏi: Như thế nào là Trung sự của Học nhân? Sư đáp: Khớp khớp. Hỏi: Như thế nào là Huyền? Sư nói: Ngày nay lại ngày mai đi. Hỏi: Như thế nào là Huyền trong Huyền. Sư nói: Luôn luôn trước giường. Hỏi: Như thế nào là Hương Lâm 1 mạch suối? Sư nói: Niệm không gián đoạn. Hỏi: Người uống là ai? Sư nói: Đông cân tùy phương. Hỏi: Như thế nào là chánh nhãn của nạp Tăng? Sư nói: Không phân biệt. Hỏi: Sự chiếu dụng như thế nào? Sư nói: Người đi đường mất chân. Hỏi: Vạn cơ đều mất dấu, mới biết người xưa nay lúc đó thế nào? Sư nói: Thanh cơ tự hiển bày. Hỏi: Đó tức là không người khác? Sư nói: Mới thấy người xưa nay. Hỏi: Khi cá lợi trên đất thì thế nào? Sư nói: Phát lời ắt có cứu sau. Vị Tăng hỏi: Khi ở dưới đầm xanh thì thế nào? Sư nói: Đầu nặng đuôi nhẹ. Hỏi: Chỉ có câu nói hết cả là khách như thế nào là chủ? Sư nói: Trong thành Trường An. Hỏi: Hiểu như thế nào? Sư nói: Ngàn nhà vạn hộ.

